

Åtgärdsplan 2024 – 2026 och inför 2027 - Vård- och socialavdelningen

Sparbetinget för vård- och socialavdelningen utgår från nettokostnadsavvikelser för liknande kommuner inom verksamheterna äldreomsorg och IFO (utfall enligt RS 2022). Målet är att inför budget 2027 vara i nivå med liknande kommuner (KP 2024 – 2026, mål 9).

Behov av revidering

Efter att det nationella utfallet för 2023 enligt RS är klart, kommer omräkning av sparbetinget att göras. Även andra faktorer kan bidra till att åtgärdsplanerna behöver revideras.

Sparbeting:

- Vård- och socialavdelningen – 12 357 tkr

Bakgrund

Vård- och socialavdelningen är en stor avdelning med olika verksamhetsområden. Det är inom särskilt boende och HSL som de största ekonomiska avvikelserna finns. Gamla Vård- och omsorgsavdelningens utfall 2022 jämfört m budget var -5,4 mkr. Det finns absolut åtgärder för att komma tillrätta med ekonomin. Större åtgärder kräver arbete av våra verksamhetsutvecklare, controllers och chefer. Vi är i sammanhanget få medarbetare som förutom det dagliga arbetet behöver lägga arbetstid på förändringsarbete. Det krävs i och med detta att vi gör realistiska tidsplaneringar för när förändringar genomförs. Mycket kan dock göras i det dagliga arbetet utan större arbetsinsatser.

Personal är vår största kostnad och vår största tillgång. Det är en utmaning att justera i personaltäthet och samtidigt upprätthålla en god omsorg, behålla vår personal och locka till oss nya medarbetare. Här behöver vi möta upp en minskad personaltäthet med åtgärder som underlättar arbetet. Vi behöver också titta på lösningar som minskar behovet av personal genom t.ex. välfärdsteknik. För att tekniska lösningar ska fungera i verksamheten krävs dock implementering och drift. En bra samplanering där personalen är där behovet finns är också av vikt och kommer kräva flexibilitet av personalen.

Intäkterna för avdelningen ligger främst inom hyror för de som bor på våra särskilda boenden samt avgifter så som omvårdnadsavgift och hemvårdsavgift. I jämförelse med länets kommuner ligger våra hyror på särskilda boenden och avgifter lika eller något högre. Utmaningen med att höja hyror och avgifter blir att vi kan få missnöjda medborgare.

Ekonomiskt bistånd och placeringar är samhällskänslig verksamhet, det kan bli stora ekonomiska konsekvenser vid vissa individärenden där vi inte kan påverka utifrån de lagar som styr myndighetsutövningen.

Förutom de åtgärder som finns beskrivna nedan finns ytterligare åtgärder som i framtiden skulle påverka ekonomin positivt. Ett nytt särskilt boende skulle ge effektiviseringar genom större möjlighet att samordna personal. Våra brukare på LSS gruppboendestäder blir äldre och utifrån det behöver en översyn av gruppboendestäder göras. Vi behöver se om strukturen på våra gruppboendestäder är rätt. Ett nytt särskilt boende och en omstrukturering av gruppboendestäder är inget vi idag kan sätta siffror på, men det bör resultera i en effektivisering på längre sikt.

Kortsiktiga åtgärder som går att verkställa "direkt" (verkställighet eller genom delegation)

Löpnr	Åtgärd	Genomförande (vad och vilka?)	Tidplan (när?)	Ansvarig chef	Uppföljning (hur ofta, när)
1	Minska övertid/mertid genom överanställning	Styrgrupp SAMarbetet, ledningsgrupp VoO	Q1 2024	Bitr. avdelningschef	Månadsvis genom enhetsmötesprotokoll
2	Bemanning utifrån nyckeltal SÄBO	Enhetschefer SÄBO	Q1 2024	Avdelningschef/Bitr. avdelningschef	Månadsvis genom enhetsmötesprotokoll
3	Minska/ta bort bemanningspersonal HSL	Rekrytering och arbetsmiljöarbete HSL-chef	2024	Avdelningschef	Löpande dialog avdelningschef/HSL-chef
4	Medicinrobotar i hemtjänst	Inköp (leasing?), utbildning, installation, välja lämpliga användare. IT-samordnare, HSL-chef, MAS, enhetschefer hemtjänst	2024	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Löpande dialog inblandade parter
5	Placeringskostnader IFO	Uppföljning av familjehemsplaceringar och missbruksvård IFO-chef, preventivt arbete genom öppenvård	2024	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef/IFO-chef
6	Ekonomiskt bistånd	Kontroller av stora beslut och preventivt arbete genom AME	2024	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef/ Ifo-chef

7	Obudgeterade statsbidrag	Statsbidrag som vi nu vet kommer men som vi ej har budgeterat för	2024	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef
8	Översyn planering hemtjänst	Hemtjänstmöten Enhetscheferna hemtjänst	2024	Bitr. enhetschef	Månadsvis

Åtgärder som kräver utredningar och/eller politiska beslut (ks eller kf)

Löpnr	Åtgärd	Genomförande (vad och vilka?)	Tidplan (när?)	Ansvarig chef	Uppföljning (hur ofta, när)
9	Välfärdsteknik	Omvärldsbevakning, nyttokalkyler IT-samordnare, ledningsgrupp VoO	2024	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Månadsvis, Ledningsgrupp VoO och admingrupp
10	Översyn och justering hyror SÄBO	Omvärldsbevakning, ta fram beslutsunderlag Controller x2	2024	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Löpande dialog

Åtgärd	2024 *	2025	2026	Totalt
Minska övertid/mertid genom överanställning	535 000	535 000	535 000	1 605 000
Bemanning utifrån nyckeltal SÄBO	1 750 000	750 000	-	-
Minska/ta bort bemanningspersonal HSL	1 200 000	600 000	600 000	2 400 000
Medicinrobotar i hemtjänst	110 000	440 000	440 000	990 000

Placeringskostnader IFO	1 000 000	1 000 000	-	2 000 000
Ekonomiskt bistånd	100 000	-	-	-
Obudgeterade statsbidrag	1 859 000	-	-	-
Översyn planering hemtjänst	465 000	465 000	465 000	1 395 000
Välfärdsteknik	-	110 000	440 000	550 000
Översyn och justering hyror SÄBO	150 000			150 000
Summa				13 149 tkr

* Siffrorna i kolumnen baseras dels på hur utfallet 2023 ser ut att bli, dels på åtgärder som innebär att budgetramen för 2025 kan minskas. Innebörden av detta är att vissa åtgärder (främst åtgärd 2 och 3) inte får någon påverkan på budget 2025 men det underskott som fanns 2023 minskar/försvinner.

Information om åtgärderna

Åtgärd 1 Minska övertid/mertid genom överanställning

Med mer personalresurser än det som behövs för att grundbemanna kan vi använda ordinarie personal för att täcka frånvaro. Det ger inte enbart en ekonomisk vinning utan även en förbättrad arbetsmiljö och högre patientsäkerhet. Kostnad för övertid totalt inom gamla Vård- och omsorgsavdelningen låg 2022 på ca 1,75 mkr och 2023 var kostnaden ca 2,1 mkr.

Åtgärd 2 Bemanning utifrån nyckeltal SÄBO

Nyckeltal för bemanning av våra SÄBO är 0,63 och för korttids 0,7. Bemanningen har varit högre än detta vilket gett en för stor personalkostnad. Vi har lokalmässiga problem på Gimsätra vilket blir en utmaning att bemanna utifrån nyckeltal. Dom brukare som idag blir beviljade SÄBO har stora behov och kräver ibland extrainsatser.

Åtgärd 3 Minska/ta bort bemanningspersonal HSL

Rekrytering av HSL personal är en utmaning med få ansökningar. Det är en utmaning med vikarier vilket kan bli svårt under sommarsemester. Enheten behöver satsa på studenter som sedan kan bli ordinarie personal. Arbete med arbetsmiljön inom HSL behöver prioriteras för att bli en attraktiv arbetsplats.

Åtgärd 4 Medicinrobotar i hemtjänst

Medicinrobotar möjliggör för brukarna att själva kunna ta sin medicin med rätt dos och på rätt tider. Det kräver en del arbete vid införande och drift men kan ge stora vinster både ekonomiskt och för den enskilde användaren.

Åtgärd 5 Placeringskostnader IFO

Fortsatt aktivt arbete med att minska kostnaderna för placeringar genom preventivt arbete. Aktivt arbete med redan placerade barn och deras bioföräldrar och placerade vuxna för att kunna ta hem dem.

Åtgärd 6 Ekonomiskt bistånd

Antal hushåll som får ekonomiskt bistånd har över tid minskat. Utmaningen är att flertal av dem hushåll som får ekonomiskt bistånd idag är stora familjer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Fortsatt samverkan med AME och implementering av projektet STAR är av största vikt och sker under 2024.

Åtgärd 7 Obudgeterade statsbidrag

Statsbidrag från Tillväxtverket för att stärka ekonomisk och social utveckling, som vi nu vet kommer men som vi ej har budgeterat för.

Åtgärd 8 Översyn planering hemtjänst

Likvärdig och effektiv planering av all hemtjänst i kommunen. Hemtjänstgrupperna behöver vara flexibel och hjälpa varandra över gränserna vid behov för att minska vikariebehov och stressrelaterade sjukskrivningar.

Åtgärd 9 Valfärdsteknik

Se över vilken valfärdsteknik som ger besparingar samtidigt som det ger mervärde för den enskilde. Ex. tillsynskameror, GPS-klockor.

Åtgärd 10 Översyn och justering hyror SÄBO

Hyrona på SÄBO har inte justerats sedan 2015, omvärldsbevakningen som gjorts visar att vi ligger ändå lika eller något högre än länets kommuner. 2024 kommer förslag om en höjning och ett förslag om indexuppräknings så att höjningen kan ske årsvis utan ytterligare politiska beslut.